

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

2.Mf.31.045/2023/4.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Szakszervezet (címl. ügyintéző: jogtanácsos1 kamarai jogtanácsos) által képviselt **felperes** (felperes címe) felperesnek – a jogtanácsos2 kamarai jogtanácsos által képviselt **alperes** (alperes címe. levelezési cím: alperes levelezési címe) alperes ellen jognyilatkozat érvénytelenségének megállapítása, munkaviszony helyreállítása és elmaradt munkabér megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 17.M.70.608/2022/9. számú ítélete ellen a felperes 10. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 259.200 (kettőszázötvenkilencezer-kettőszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék 2023. január 20-án kelt 17.M.70.608/2022/9. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította, és kötelezte 162.000 forint perköltség megfizetésére az alperes javára. Akként rendelkezett, hogy a le nem rótt 194.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

[2] A felperes 2020. április 1-jétől állt munkaviszonyban az alperessel fegyveres biztonsági őr munkakörben. 2020. június 16-tól a alperes Kapitányságán teljesített szolgálatot. Munkabére 2021. október 1-jétől 270.000 forint volt.

[3] A 2022. május 6-án kelt „parancsnoki jelzés” megnevezésű iratban az alperes a felperes munkájával kapcsolatos problémákat rögzítette és megküldte azt az alperes Főosztály Osztály alosztálya részére. Ebben javaslatot tett a felperes soron kívüli pszichológiai vizsgálatára és rögzítette azt, hogy a továbbiakban a felperessel a kerületi kapitányság az épület őrzésvédelmi feladatait nem kívánja elláttatni.

[4] 2022. május 5-től május 11-ig az alperes szabadságot adott ki a felperes részére. 2022. május 11-én a felperes berendelésre került az alperes utcai székházába a 614-es számú irodába, ahol tanú3, tanú4 és tanú1 voltak jelen. Itt tájékoztatást kapott a felperes a Kapitányság őrparancsnoka által elküldött jelentése alapján arról, hogy munkájával kapcsolatosan problémák merültek fel. A jelentés elolvasását a felperes visszautasította, így tanú3 abból részleteket olvasott fel, és a soron kívüli pszichológiai vizsgálat szükségességét jelezte. A felperes vitatta a problémákat és állította, hogy munkáltatója elégedett a munkavégzésével, továbbá vállalta, hogy a soron kívüli vizsgálatnak aláveti magát. A felperes arról is tájékoztatást kapott, hogy pszichológiai alkalmassága esetén sem biztos, hogy az alosztályvezető másik szolgálati helyet tud számára kijelölni. Ebből adódóan felajánlásra került a felperes részére a jogviszony közös megegyezéssel való megszüntetése is.

[5] A felperes rövid gondolkodás után a jogviszony közös megegyezéssel megszüntetését választotta, amelyhez az alperes előzetesen a felperes nevében megírt „leszerelési kérelem” megnevezésű egyoldalú kérelmet már előkészítette. A megbeszélés ezen pontján a felperes részéről felmerült, hogy a jogviszony megszüntetése maga után vonja az általa használt szolgálati lakás elhagyásának szükségességét és a rövid határidő gondot jelent számára. tanú3 javasolta emiatt a kérelemben meghatározott dátum hó végére való módosítását. Az átszerkesztett okiratot a felperes rövid gondolkodási idő után aláírta, melyben az szerepelt, hogy a felperes azzal a kéréssel fordul a főkapitányhoz, hogy a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez 2022. május 31-i határral hozzájárulni szíveskedjen.

[6] tanú4 ezt követően jelezte a felperes számára, hogy az aláírt kérelmet a alperes ügyfélszolgálatán keresztül kell benyújtani. A felperes az ehhez tartozó felhasználónevét és jelszavát nem tudta, ezért a feleségétől telefonon kérte meg a hiányzó információt. A felperes így sem tudta az okiratot elektronikus formában benyújtani, ezért azt tanú4 tette meg a

felperes tudtával és kérésére. Mindezek után a felperes utalt arra, hogy egy kollégája zaklatja és fenyegeti, azonban kérdésre sem jelölte meg a fenyegető nevét és a fenyegetés tartalmát sem adta elő. tanú4 tájékoztatta a felperest arról, hogy problémáját a panaszírodán is előadhatja.

[7] A megbeszélés légköre nem volt feszült vagy indulatos, senki sem nem emelte fel a hangját, a témát érintően relatíve mindenki nyugodtan viselkedett. A felperes a kérelem aláírását követően lett indulatosabb, amikor korábbi munkavégzési helyén, a korábbi munkahelyen történeteket említette. A megbeszélés 09:45 óra körül kezdődött és hozzávetőleg 30-60 percig tartott.

[8] A felperes jogi képviselője útján 2022. május 16-án a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetését a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 27. §-a alapján megtámadta. Az alperes emiatt vizsgálatot folytatott le és javasolta a munkaviszony megszüntető határozat hatályban tartását. 2022. május 19-én tanú3 rendőrfőtörzs-zászlós, szolgálatparancsnok a 2022. május 11-i felperessel történt megbeszélés tartalmáról jelentést készített. A jkv.száma.ált. számú jegyzőkönyv szerint a felperes 2022. április 28-án „nem felelt meg” végeredménnyel zárta a fegyveres biztonsági őrök elméleti és gyakorlati továbbképzéséről szóló vizsgát. Csoportvezető a alperes Kapitányság készenléti csoportvezetője messenger üzeneteket küldött a felperesnek, aki mindezt magára nézve fenyegetőnek érzett. 2022. május 12-én a felperes felesége, tanú2 telefonon felhívta tanú4-et és számonkérte a férje ügyfélkapu adatainak használatát.

[9] Osztályvezető rendőr alezredes osztályvezető 2022. május 31-i hatállyal felperes kérelméhez hozzájárult, így a felperes munkaviszonya az Mt. 64. § (1) bekezdés a) pontja alapján 2022. május 31. napjával közös megegyezéssel megszüntetésre került.

[10] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét megalapozatlannak találta, melyben elsődlegesen tévedés, megtévesztés, másodlagosan jogellenes fenyegetés miatt támadta a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére vonatkozó jognyilatkozatát és állította annak érvénytelenségét, míg harmadlagosan jóerkölcsbe ütközés okán kérte a jognyilatkozat semmisségének megállapítását és a jogviszony helyreállítását, valamint elmaradt munkabére és járandóságai megfizetését. Döntését az Mt. 27. § (1) és (3) bekezdésére, 28. § (1) – (4) bekezdésére, 29. § (1), (2), (4) és (5) bekezdésére alapította.

[11] A bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy a felperes szabadsága alatt arra nézve kapott telefonhívást, hogy másnap jelenjen meg az alperes utcai székhelyén, így a megbeszélés ténye nem érte váratlanul a felperest. Bizonyítottanak találta, hogy a megbeszélés első fázisában a felperes tájékoztatást kapott arról, hogy a megbeszélésre a munkájával kapcsolatos kifogások miatt kerül sor. tanú3 több, a felperest érintő kifogást is ismertetett, mivel a felperes az irat tartalmát elolvasni nem kívánta. Megállapította, hogy önmagában az a körülmény, hogy a felperes csak a megbeszéléseken, annak kezdeti szakaszában és nem

korábban értesült a megbeszélés tárgyról, a behívás okáról, nem eredményez olyan jellegű bizonytalanságot, amely a tévedés, tévedésbe ejtés, megtévesztés törvényi kritériumát megalapozná. Az alperes kellő részletességgel és időben ismertette azt, hogy a felperes munkavégzésével összefüggésben problémák merültek fel.

[12] A felperes nem vitatta, hogy elsődlegesen a soron kívüli pszichológiai alkalmassági vizsgálat szükségessége merült fel, A felperes a vizsgálatnak hajlandó lett volna alávetni magát, ezt követően tért át az alperes az áthelyezési nehézségekkel összefüggésben a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének lehetőségére. Kiemelkedő jelentőséggel értékelte a felperes személyes meghallgatása során előadottakat, miszerint a felperes tisztában volt a döntésnek jogkövetkezményeivel. Így átlátta azt, hogy a munkaviszony az adott dátummal megszüntetésre fog kerülni, és azt is, hogy mindez a szolgálati lakásban való maradás lehetőségét is érinti. Ezen gondolatmenet alapján a felperes felvetése alapján az eredetileg elkészített kérelemben változtatás történt és a munkaviszony megszüntetésének határideje az adott hónap végében került megjelölésre. Mindezen körülmények ismeretében az alperessel való egyeztetés alapján a felperes úgy döntött, hogy a közös megegyezés iránti kérelmet aláírja.

[13] Megállapította, hogy a felperes valamennyi körülményt mérlegelve átgondolt döntéssel választotta a munkaviszony közös megegyezéssel való megszüntetése iránti kérelem aláírását. Gondolkodása racionális volt, nem megfélemlített módon, szabad akaratát befolyásolva döntött. Ezt az is alátámasztotta, hogy a felperes a lakhatási probléma mellett még felesége folyamatban lévő pályázata iránt is érdeklődött. Sem a felperes elmondása, sem a tanúk vallomása nem támasztotta alá a fenyegető, bénító jellegű légkörre vonatkozó felperesi állításokat. Mindezt az a körülmény sem módosította, hogy a megbeszélésen a felperesen kívül az alperes részéről három fő vett részt, Közülük ugyanis csak egy, tanú3 volt a felperes felettse. A többiek a munkavégzés közben ad hoc jelleggel szóltak hozzá a megbeszéléshez és nyújtottak segítséget.

[14] A kényszer, jogellenes fenyegetés vonatkozásában, utalva az EBH2007. 1630. számú döntésre kiemelte, hogy a felperes csupán állította, de sikerrel nem bizonyította, hogy bármilyen módon is a munkáltató olyan légkört teremtett, ami rá bénítólag hatott volna. A felperes pedig olyat nem is állított, hogy azonnal döntenie kellett volna, és az sem merült fel, hogy esetleg kérése esetén ne kapott volna lehetőséget konzultációra. Telefonon kapcsolatba is lépett a feleségével és az egyeztetésre lehetősége lett volna. Az, hogy ezen kommunikáció során a megbeszélés tárgyát képező körülményeket nem hozta szóba, nem értékelhető az alperes terhére.

[15] A töretlen bírói gyakorlatra utalva kiemelte, hogy nem jelent jogellenes fenyegetést, ha a munkáltató jogszerű intézkedést helyez kilátásba és ennek alternatívájaként ajánlja fel a közös megegyezést. tanú3 saját szubjektív véleményét kifejezve tolmácsolta azt a felperes felé, hogy kétséges az, hogy a soron kívüli pszichológiai alkalmassági vizsgálaton a felperes megfelel-e. A felperessel ugyanis az a tény került közlésre, hogy a problémákra tekintettel pszichológiai vizsgálat lefolytatását kezdeményezik. A felperes maga is azt állította, hogy a „lefagyását nem az okozta, hogy felmerült a pszichés alkalmatlanság

kérdése”. A kérelem tartalma a felperessel átbeszélésre került és a határidő módosítást követően a felperes mérlegelés után átgondolva a nyomtatott okiratot aláírta, így az saját nyilatkozatának tekintendő. tanú⁴ azért lépett be a felperes jelszavával és felhasználónevével az ügyfélkapu rendszerbe, mert a kérelem benyújtását a felperes önállóan végrehajtani nem tudta, így ez a körülmény sem igazolta a tévedést, megtévesztést, illetve jogellenes fenyegetést.

[16] A szabadság kiadása tisztességtelen munkáltatói magatartásnak nem minősült, és az a jognyilatkozat semmisségét sem eredményezte. A munkáltató ugyanis nem zárható el attól a lehetőségtől, hogy a munkavégzéssel kapcsolatosan felmerülő problémákat megvizsgálja és az azzal kapcsolatos adminisztrációt előkészítse. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nem tudta bizonyítani a tévedés, megtévesztés, jogellenes fenyegetés törvényi tényállási elemeit.

[17] Vizsgálva a jóerkölcsbe ütköző alperesi magatartásra vonatkozó felperesi hivatkozásokat, a BH2004. 21., BH2000. 260., és Pfv.I.20.063/2019/3. számú döntésekre utalva hangsúlyozta, hogy a jóerkölcs olyan általános társadalmi kategória, amely általános értékítéletet fejez ki, és a bíróság a társadalomban általánosan elfogadott erkölcsi normák alapján absztrakció útján minősíti a szerződéseket. Így a nem a szerződést kötő felek érdeksérelmét, az egyes szerződő felek konkrét joghátrányát értékeli, hanem a jogügylet egészének társadalmi megítélését. Rámutatott, hogy mindenképpen a munkaviszonyra vonatkozó szabályba ütközés mellett többtényállási elem szükséges ahhoz, hogy a szerződéses rendelkezés jóerkölcsbe ütközése megállapítható legyen, objektív és szubjektív elemeket egyaránt figyelembe kell venni. A felperes racionális mérlegelés alapján hozta meg döntését a felkínált opciók közül, ezért úgy foglalt állást, hogy a perben feltárt körülmények együttesen sem érték el azt a mértéket, amely az általánosan elfogadott erkölcsi normákat vagy szokásokat nyilvánvalóan sértenék, és az általános társadalmi megítélés szerint egyértelműen tisztességtelennek vagy elfogadhatatlannak minősülnének.

[18] A pertárgy értékét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 512. § (1) bekezdése alapján 3.240.000 forintban (270.000 x 12) határozta meg. Az alperes javára a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján állapította meg a perköltség összegét. A felperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultsága folytán a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján határozott úgy, hogy a le nem rótt eljárási illeték az állam terhén marad.

A felperes fellebbezése

[19] A felperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében annak megváltoztatásával a kereseti kérelme szerint a munkaviszonya helyreállítását és elmaradt munkabére és cafetéria, valamint ezek törvényes késedelmi kamatai, illetve perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az elsőfokú tárgyalás berekesztését követően esedékessé vált követelése kapcsán

keresetfelemeléssel élt és követelését 2023. április 30-ig számítottan 2.439.387 forint elmaradt munkabérben és 186.114 forint cafetériában határozta meg, változatlan kamatigény mellett.

A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontjában jelölte meg.

[20] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, figyelemmel arra, hogy a megállapított tényállás alapvetően téves és iratellenes, a jogkövetkeztetés helytelen, így az a Pp. 263. § (1) bekezdésébe, 267. §-ába, 268. § (1) és (2) bekezdésébe, 270. §-ába, 279. § (1) bekezdésébe, valamint az Mt. 27. § (1) és (3) bekezdésébe, 28. § (1)-(4) bekezdéseibe, 29. § (5) bekezdésébe és a 82-83. §-aiba ütközik.

[21] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem értékelte helytállóan a jognyilatkozatát megelőző alperesi eljárást, és a pszichikai alkalmatlanság sugallását, amely szándékos magatartásokkal egyértelműen megtévesztette és tévedésben tartotta. Nem értékelte megfelelően a rá és családjára is kiható fenyegetettséget sem. Vele szemben három hivatásos előjárójának felsorakoztatása ugyanis bénító, fenyegető hatást váltott ki. Ugyancsak nem értékelte a fenyegető sms-eket, az alperes által teremtett és fenntartott bizonytalan helyzetet, egyébként is pszichés alkalmatlansági jegyeket mutató magatartását, az előre megírt és elé tett leszerelési kérelmet, az azonnali döntés kényszerét. Mindezek együttesen olyan pszichikai kényszernek, ráhatásnak tekintendők, amelyek rá bénítólag hatottak, és nyilatkozata érvénytelenségét eredményezik.

[22] Az elsőfokú tévesen nem tekintette jóerkölsbe ütközőnek az alperes eljárását a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetése körében. A részcsелеkmények mind annak a fényében értékelendők, hogy az alperes részéről pszichikai alkalmatlansága merült fel. A jóerkölsbe ütközés kérdése, illetve mércéjének megtartottsága mindig az adott ügy egyéni jellemzői alapján dönthetőek el. Különös figyelemmel kell lenni az adott munkavállaló személyiségére, végzettségére, munkakörére, a felmerült problémák mibenlétére, az elvárhatóságra és együttműködésre, de a munkáltató személyére, jelen esetben, mint rendvédelmi szervre, a közbizalomra, és a tőle elvárhatóságra. Azt kellett vizsgálni, hogy a munkáltató eljárása az általánosan uralkodó erkölcsi normák szerint megfelelő volt-e. Ennek eldöntéséhez kiemelten utalt arra, hogy a parancsnoki kivizsgálásáról tájékoztatást nem kapott, szándéka ellenére váratlanul szabadságra küldték és ez idő alatt folytatták le a kivizsgálást. A megbeszélésre előzetes információ, tájékoztatás nélkül a utcai irodába hívták. Figyelembe kellett volna venni azt, hogy köztudott volt túlzott alakiséga, és annak ténye, hogy felesége intézte az ügyeit. Ez szintén nem tekinthető megszokott és normális viselkedésnek. Leszerelési kérelmét előre megírták, mivel azt a munkáltatójának megküldeni nem tudta, ügyfélkapujára beléptek, a személyzeti megbeszélésen többször megmosolyogták, tudták róla, hogy például másik telefont kért, mert őt a túlvilágról hívogatják, féltek a leváltásánál, hogy milyen állapotban találják, ismerték azon állításait, hogy őt a CIA megfigyeli. Mindezek alapján a munkáltató részéről egy átlagos munkavállalóhoz képest nagyobb odafigyelés, konkrét tájékoztatás és segítségnyújtás, a megbeszélés konkrét okainak közlése, kellő felkészülési idő biztosítása, jogi képviselő

és/vagy a feleség felhívására történő figyelmeztetés és a döntés előtt megfelelő gondolkodási idő felajánlása lett volna elvárható. A perbeli esetben tapasztalt gyorsaságot semmi sem indokolta. A leszerelési kérelem benyújtásának „segítségnyújtása” meghaladta a munkáltatótól elvárható mértéket, igazolja, hogy az alperesnek egyetlen célja volt, mégpedig munkavállalójától közös megegyezéssel megszabadulni.

[23] Az elsőfokú bíróság arra helyesen utalt, hogy vizsgálni kellett a megállapodás tartalmát, a szerződő felek célját, a megállapodás joghatását, a szerződéskötés körülményeit. A feltárt, de nem megfelelően értékelt szempontok szintén egy irányba mutatnak, miszerint nem volt szándéka a jogviszonya megszüntetése. Bizonyításra került, hogy az alperes gyakorlata ismerte a közös megegyezésre tett nyilatkozat visszavonásának lehetőségét, esetében azonban ezt nem alkalmazta. Az eset összes körülménye azt bizonyítja, hogy egyedül az alperesnek állt szándékában és érdekében a jogviszony megszüntetése.

[24] Mindezeket túl álláspontja szerint a perköltségben is jogszerűtlenül marasztalta az elsőfokú bíróság, ugyanis az alperest képviselő jogi előadó a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet személyi hatálya nem terjed ki. Így a jogi előadó eljárása perköltségre nem jogosította az alperest, másrészt a megállapított mérték az elvégzett munkával sem volt arányos mértékű.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme

[25] Az alperes az érdemben helyes és jogszabályoknak megfelelő elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségében való marasztalását kérte.

[26] A tévedés, megtévesztés körében nem állt fenn olyan körülmény, amely a tévedés, tévedésbe ejtés, megtévesztés törvényi kritériumát megalapozná. A felperest a megbeszélés ténye nem érte váratlanul, továbbá a megbeszélés első fázisában közlésre került annak oka. A bizonyítási eljárás eredményeképpen egyértelműen igazolást nyert az is, hogy a megbeszélésen elsődleges a soron kívüli pszichológiai alkalmassági vizsgálat szükségessége, majd a felperes áthelyezi nehézségeivel összefüggésben a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének lehetősége merült fel. A felperes maga is elismerte, hogy döntésének következményeivel, annak jogi természetével tisztában volt. Átlátta azt a vetületet, hogy a jogviszony megszüntetése a szolgálati lakásban maradás lehetőségét is érinti. Mindezeket munkáltatójával átbeszélte és ezt követően döntött úgy, hogy a közös megegyezés iránti kérelmet aláírja. A felperes gondolkodása racionális volt, nem az általa hivatkozott lebéult, lefagyott, megfélemlített módon, szabad akaratát befolyásolva döntött. Mindezt még az a körülmény is alátámasztja, hogy érdeklődött felesége folyamatban lévő pályázata iránt is.

[27] A kényszer, jogellenes fenyegetés körében hangsúlyozta, hogy a felperes azon állítást, miszerint a munkáltató olyan légkört, amely rá bénítólag hatott, bizonyítani nem tudta. A felperes sem vitatta, hogy a megbeszélés során mindenki nyugodtan, normális hangnemben beszélt, senki nem emelte fel a hangját. A megbeszélés ugyan három fő vett részt, közülük csak tanú³ volt a felperes elöljárója, egyebekben a felperes nem tett olyan állítást, és nem jelölt meg olyan körülményt, amely azt igazolta volna, hogy azonnali döntéskényszerben volt és nem kapott lehetőséget arra, hogy valakivel konzultálhasson. A felperes telefonon fel is vette a kapcsolatot a feleségével. Az a tény, hogy a megbeszélés tárgyát ekkor nem hozta szóba feleségének, az a munkáltató terhére nem értékelhető. Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá a jogellenes fenyegetés körében kialakult egységes bírói gyakorlatra. Az a körülmény, hogy a kérelmet a munkáltató gépelte le és nyomtatta ki relevanciával nem bírt hiszen annak tartalmát a felperessel átbeszélték, és az a nyilatkozott saját nyilatkozatának tekintendő. Az ügyfélkapu-rendszerbe tanú⁴ a felperes kérelmére, segítő szándékkal lépett be a felperes jelszavával, azért, mert a felperes ezt önállóan nem tudta végrehajtani.

[28] A jóerkölcsbe ütközés körében is helytálló következtetéseket vont le az elsőfokú bíróság. A felperes racionális mérlegelés alapján hozta meg döntését a felkínált opciók közül. A felperes is elismerte, hogy a pszichológiai vizsgálat felvetése rá bénítólag nem hatott, azt fenyegetőnek nem érezte. A munkáltató az adott munkakör betöltéséhez szükséges felperesi pszichológiai alkalmatlanságot nem állította, csupán erre irányuló, esetleges eljárás szükségességét vetette fel. A légkör a felperes szabad akaratának érvényre juttatását negatívan nem befolyásolta. Ezen körülmények együttesen sem érték el az a mértéket, amely az általánosan elfogadott erkölcsi normákat, vagy szokásokat nyilvánvalóan sértene, tisztességtelennek és elfogadhatatlannak nem minősültek a társadalmi megítélés szerint.

[29] A perköltségre vonatkozó marasztalás szintén alaptalanul kifogásolta a felperes. Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) 70. § (1) bekezdéséből és (4) bekezdéséből megállapítható, hogy a kamarai jogi előadók a kamarai jogtanácsosok irányítása és ellenőrzése alatt dolgoznak a jogi szakvizsga letételéhez szükséges joggyakorlat megszerzése és szakmai ismeretek elsajátítása érdekében. Az eljáró jogi előadó munkaviszonyban áll, amely fogalmilag azonos a kamarai jogtanácsos munkaviszonyára vonatkozó szabállyal. Jelen eljárásban az alperest kamarai jogtanácsos képviselte, akinek helyetteseként és utasítása szerint járt el jogi előadó, így a perköltség megállapításának akadályá nem volt.

A másodfokú bíróság döntése

[30] A fellebbezés nem alapos.

[31] Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítást lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, a bizonyítékokat a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelően helytállóan

értékelt és a jogszabályoknak megfelelő, érdemben helyes döntést hozott. Indokolásával a másodfokú bíróság teljeskörűen egyetértett, így azok megismétlése nélkül a fellebbezés kapcsán kizárólag az alábbiakat emeli ki.

[32] Az elsőfokú bíróság a megtámadás Mt. 28. §-a szerinti feltételeit helyesen vizsgálta, és a felperes előadását helytállóan találta alaptalannak, valamennyi érvelésre részletesen kifejtve álláspontját.

[33] A megtámadhatóság a szerződéses akarat valamilyen lényeges hibáját jelenti, és azt az támadhatja meg, akit a jognyilatkozat megtételére jogellenes fenyegetéssel, megtévesztéssel vettek rá vagy az, aki tévedésben vagy téves feltevésben volt. Ennek gyakorlása a másik félhez határidőben címzett jognyilatkozattal történik. Az Mt. 15. § (3) bekezdése értelmében az egyoldalú jognyilatkozatra is a megállapodás szabályait kell megfelelően alkalmazni. A sikeres megtámadásnak előfeltétele, hogy lényeges körülményre vonatkozzon a tévedés és a valós körülmény ismeretében a jognyilatkozatot nem tette volna meg. A megtévesztés és a jogellenes fenyegetés szándékos magatartást feltételez az ellenérdekű fél részéről.

[34] Az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást úgy, hogy a felperes személyes meghallgatása és a tanúk vallomása is azt támasztotta alá, hogy a megbeszélés elején a felperessel közölték annak okát, a felperes magatartásával szembeni kifogásokat. Az, hogy a felperes mindezekről csak a beszélgetés kezdetén szerzett tudomást, nem jelent tévedést, megtévesztést. Az alperesnek nem volt jogszabályban előírt kötelezettsége a parancsnoki vizsgálatról előzetesen tájékoztatni a felperest. A szabadság alatt a munkáltató előírhatja a munkavállaló megjelenési kötelezettségét, és ez nem a jognyilatkozat megtámadásának alapjául szolgáló körülményként jelentkezik, hanem a kiadott szabadságnapok módosulását eredményezheti adott esetben.

[35] A felperes a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésének ajánlatát elfogadta, tanúl tanúvallomása szerint arra olyan nyilatkozatot tett, miszerint „egyszerűsítsük le a dolgot, inkább a közös megegyezést választom”. A – felperes által sem vitatott – nyugodt légkörben zajló megbeszélésen az alperes biztosította a felperes részére a közös megegyezés kezdeményezésére vonatkozó kérelem tanulmányozását, a kérdéseire válaszolt, a kérelmére az abban foglaltakat módosította is. A döntés meghozatalában a felperest nem sűrgette. Az alperes célja nem a felperes jogainak korlátozása volt, hiszen a felperes munkavégzésével kapcsolatosan felettese jelentésében rögzített problémák megoldására törekedett. Ezáltal nem sérült a tájékoztatási kötelezettség, és nem volt megállapítható, hogy a felperest megtévesztéssel, vagy jogellenes fenyegetéssel vették rá a rá nézve kedvező megállapodás megkötésére. Az alperes a felperes számára választási lehetőséget biztosított, amelynek alapján kérhette a munkaviszonya közös megegyezéssel történő megszüntetését, ennek hiányában pedig tudta, hogy a soron kívüli alkalmassági vizsgálatát rendeli el a munkáltató. Erre a foglalkoztatás időtartama alatt a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet 7. § (1) bekezdés a) pontja és (2) bekezdés e) pontja

alapján, figyelemmel az Mt. 51. § (3) és (4) bekezdésére is, a munkáltatónak jogszerű lehetősége volt. Ezért annak kilátásba helyezése nem minősült jogellenes fenyegetésnek és tisztességtelen eljárásnak.

[36] Kényszer alkalmazását nem lehet megállapítani abban az esetben, ha a fél nem vitatja a közös megegyezésre irányuló tárgyalás nyugodt légkörét, továbbá azt, hogy kérése esetén a munkáltató gondolkodási időt biztosított volna (EBH2007. 1630.). A perbeli esetben a felperes maga sem állította, hogy azonnali döntéshozatalra sürgették volna, illetve, hogy gondolkodási időt nem kapott, a feleségével telefonon beszélt is. Az a körülmény nem eshetett az alperes terhére, hogy a munkaviszony megszüntetéséről folytatott egyeztetésről ekkor nem szólt a feleségének és csak az ügyfélkapus azonosítóját kérte el.

[37] Ugyancsak nem eredményezhet sikeres megtámadást a felperes által megjelölt egyik okból sem az, hogy a munkáltató előzetesen már okiratot készített a megbeszéléshez kapcsolódóan, mivel annak tartalmát a felperes megismerte és a következményeket mérlegelve írta azt alá. Bizonytalan helyzetet a munkáltató nem teremtett az ismertetett körülményekkel. A jelenlévőkkel a beszélgetés nyugodt légkörben folyt, a munkáltató képviselői nem léptek fel fenyegetőleg, ezt maga a felperes sem állította, ezért önmagában az a körülmény, hogy az alperes részéről három személy volt jelen, nem jelent kényszerítést, jogellenes fenyegetést. Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan emelte ki, hogy a felperes a soronkívüli pszichológiai vizsgálat szükségességét, a munkavégzésével kapcsolatban felhozott problémákat, azt, hogy a munkavégzési helyén nem kívánnak vele együtt dolgozni, mérlegelte és mindezek után jutott a közös megegyezés elfogadására. Azt, hogy a felperes tudata átfogta az eseményeket és a jognyilatkozat tartalmát, alátámasztja az a körülmény, amit az elsőfokú bíróság is helyesen értékelt, hogy a szolgálati lakás „sorsára” és felesége folyamatban lévő pályázatára is rákérdezett.

[38] A bírói gyakorlat szerint a szerződés a jogügylet tartalmánál, illetve joghatásánál fogva, vagy a felek által elérni kívánt közös cél miatt minősülhet nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközőnek, ezt a hosszabb ideje egységes bírói gyakorlat is így értelmezi (BH2001. 473.) A jóerkölcs védelme alatt a törvény a közérdekbe ütköző törekvést kifejező magatartások tiltását érti. Jóerkölcsbe ütközőnek minősül a szerződés, amelyet a jogszabály tételesen nem tilt, de az azzal elérni kívánt cél, a vállalt kötelezettség jellege vagy azért ellenszolgáltatás felajánlása, illetve a szerződés tárgya az általánosan elfogadott erkölcsi normákat vagy szokásokat nyilvánvalóan sérti, és ezért az általános társadalmi megítélés is egyértelműen tisztességtelennek, elfogadhatatlannak minősíti (EBH2017. M.3.)

[39] A perbeli esetben ilyen körülmények nem álltak fenn. A jóerkölcsbe ütközést a felperes ugyanis a munkaviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez vezető folyamat, az alperes eljárásának értékelése körében állította, amelynél a jóerkölcsbe ütközés kérdése nem merülhet fel. A megtévesztés, jogellenes fenyegetés, tévedés a jóerkölcsbe ütközéshez képest *lex specialis*, magában a megtévesztés, jogellenes fenyegetés, tévedés teszi a szerződést nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközővé, s ez okból semmissé. Ehhez további

tényállási elem szükséges, melynek hiánya esetén a szerződés csak megtámadható, semmisségre nem lehet eredményesen hivatkozni.

[40] A felperes a fellebbezési eljárásban tett azon nyilatkozatával, hogy a felperes viselkedése „nem normális”, tartalma szerint az ügyeinek viteléhez szükséges belátási képesség hiányára hivatkozott. Az elsőfokú eljárásban a pszichés alkalmatlanságának felmerülésével összefüggésben ilyen tényelőadást nem tett, a felperes által korábban előadott tények megfeleltek az állított anyagi jogsértés rendelkezéseinek. A Pp. 170. § (2) bekezdése értelmében a felperesnek kell meghatározni az érvényesíteni kívánt jogot a jogalap megjelölésével és jogállításának határozottnak kell lennie, valamint a felperesnek kell előadnia az összes jogilag releváns tényt. A Pp. 237. §-a szerint a bíróság nem ösztönözheti a felet sem más tényelőadásra, sem az érvényesíteni kívánt jog megváltoztatására. Az anyagi pervezetéssel megvalósuló bírói közrehatási kötelezettség nem korlátozhatja a felek rendelkezési jogát. A felek szabadon rendelkeznek a jogvita tárgyáról, és felelősek az általuk elvégzett perbeli cselekményekért, vagy azok elmulasztásáért. A bíróság a kereseti kérelem és ellenkérelem korlátai között, valamint az érvényesíteni kívánt jogra figyelemmel folytatja az eljárást, ennek során a feleket a releváns tényállítások és az igény (kereseti kérelem) megfelelő előadásában segíti. A felperes elsőfokú eljárásban megtett nyilatkozata esetén szakértői kérdés lett volna a felperes ügyeinek viteléhez szükséges belátási képességének vizsgálata, ennek hiányára vonatkozó konkrét tényállítás hiányában az elsőfokú bíróságnak a tényállást e körben tisztázni nem kellett. Az utólagos bizonyítás Pp. 373. § (2) bekezdése szerinti feltételei a másodfokú eljárásban nem álltak fenn, ugyanakkor a felperes által hivatkozottak nem minősülhetnek a jóerkölcsbe ütközés körébe tartozó kérdésnek.

[41] A felperes megalapozatlanul kifogásolta a perköltségről való ítéleti rendelkezéseket is. A Pp. XV. fejezete rendelkezik a jogi képviselő nélkül eljáró félre vonatkozó eltérő rendelkezésekről és a Pp. 509. §-a értelmében a munkaügyi perekre a XV. fejezetben foglaltakat is alkalmazni kell. A Pp. 244. § (3) bekezdése szerint, amennyiben a fél a jogi képviselővel történő eljárást választotta, a perben jogi képviselőnek kell tekinteni az ügyvédjelöltet és a jogi előadót is. Mindezekből következően a jogi előadót a munkaügyi perekben jogi képviselőnek kell tekinteni, esetében a perköltségre vonatkozó rendelkezések, így 32/2003. (VII. 22.) IM rendelet is irányadó. Ezért az elsőfokú bíróság ítélete nem jogszabálysértő amiatt, hogy a pernyertes alperes részére, akit a jogi előadó a munkáltatótól kapott szabályszerű meghatalmazással képviselt, perköltséget állapított meg. Annak mértékét a másodfokú bíróság szintén nem találta eltúlzottnak, azt ugyanis az elsőfokú bíróság a vonatkozó IM rendelt 3. § (2) bekezdés alapján a pertárgyérték 5 %-ában határozta meg. Mindezt a másodfokú bíróság álláspontja szerint is arányban áll a jogi képviselő által kifejtett, a perbeli képviselet ellátása során végzett tevékenységgel, figyelemmel a pertárgy értékére és a megtartott tárgyalások számára, időtartamára.

[42] A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helyes indokaira tekintettel helybenhagyta.

Záró rendelkezések

[43] A pertárgy értéke a másodfokú eljárásban a Pp. 512. § (1) bekezdése szerint alakult az egyévi távolléti díj összegében (3.240.000 forint). Az eredménytelenül fellebbező felperes köteles az alperes másodfokú eljárással felmerült perköltségének viselésére a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján a Pp. 81. § (1) figyelembevételével. Annak mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján határozta meg.

[44] A felperes munkavállalói költségkedvezményre való jogosultsága folytán a le nem rótt Itv. 46. § (1) bekezdése szerinti fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2023. május 4.

dr. Orosz Andrea s.k.

dr. Szalai Beatrix s.k.

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

...